

**UNESCO
DÜNYA MİRASI
YOLUNDA
GEDİZ DELTASI
ÇALIŞTAYI
SONUÇ
BİLDİRGESİ**

İzmir'in Gediz Deltası'nda geleceğe yönelik faaliyetlerde yerel paydaşlar ve farklı uzmanlık alanlarından bilim insanlarının tecrübelerinden faydalanmak, UNESCO sürecinde Gediz Deltası'na yönelik strateji ve vizyonları ortaya koymak ve geleceğe yönelik yol haritası belirlemek amacıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Doğa Derneği iş birliği ile UNESCO Dünya Mirası Yolunda Gediz Deltası Çalıştayı 26 Kasım tarihinde Ahmet Pirıştina Kent Arşivi ve Müzesi Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi.

Çalıştayda; ilgili kamu kurumları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, yerel üreticiler ve kooperatiflerden yaklaşık 140 katılımcı yer aldı.

İzmir'in Gediz Deltası konulu film gösterimi ile başlayan çalıştayın açılış konuşmasında Doğa Derneği Koruma Programı Koordinatörü İtrî Levent Erkol, İzmir'in Gediz Deltası'nın öneminden bahsetti. Ardından konuşma yapan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından Gediz Deltası için UNESCO Doğa Mirası Listesi'ne başvurulduğunu katılımcılara duyurdu.

Çalıştayın "Gediz Deltası'na İlişkin Süreç" başlıklı ilk oturumunda Dr. Ömer Döndüren, Gediz Deltası Doğası ve Koruma Statüleri üzerine; Ferdi Akarsu, Gediz Deltası'nın UNESCO Süreci üzerine katılımcılara birer sunum yaptı.

Sunumları takip eden molanın ardından "Açık Oturumda Gediz Deltası Yönetimi ve Fikirler" başlıklı oturum, Doç. Dr. Koray Velibeyoğlu moderatörlüğünde gerçekleşti.

Doç. Dr. Koray Velibeyoğlu, sabahki oturumların özetini aktararak oturuma başladı ve UNESCO başvurusunu vurguladı. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'in en önemli vurgularından birinin ortak akıl ve çabayla birlikte başaracağımıza inanması olduğunu söyleyen Koray Velibeyoğlu konuşmasında, Ömer Döndüren'in sunumunda değindiği, Gediz Deltası'nın alanları ve bu bölgelerdeki tarihsel süreç ile deniz suyu seviyesinin artmasının Gediz Deltası için oluşturduğu tehdit konularına ve Ferdi Akarsu'nun sunumunda bahsettiği iki önemli ölçeğe - alanın dünyaya dair bir şey söylüyor olması/ üstün evrensel değerlerle oluşması ve sadece insan için değil, tüm canlılar için önemli olması - dikkat çekti. İzmir'in üstün evrensel değerleri sağlayan bir kent olduğunu ıskalamamak gerektiğini söyleyen Velibeyoğlu, oturumun amacının, konuşmacılara sorular sorulmasının yanı sıra Gediz Deltası'nın gelecekte nasıl değerlerle korunabileceğine dair ortak bir akıl kurmak olduğunu belirtti.

Konuşmasının ardından katılımcıları bir oyun oynamaya davet ederek "Gediz Deltası denince aklı gelen ilk şey nedir?" sorusunu yöneltti. Katılımcıların soruya verdikleri cevaplar arasında; flamingo, allı turna, cennet, tuz, kuşlar, deniz börülceleri ve tepeli pelikan, UNESCO, geleceğimiz, fıkalar, İzmir'in kalbi, tarıma ve Delta'ya verilen zarar, çamur düzlükleri, ortak görünen fakat farklı devlet politikaları, buluşma noktası, pelikanlar, sünger, yoğun kentleşme baskısı, sulak alanlar ve kirlilik, biyoçeşitlilik, Ramsar, su ve kırılganlık, köy ve önlenemeyen kirlilik, farklı habitatların kesişme noktası, kıymetli

alüvyonların denize dökülmesi ve Körfez'i kirlletmesi, sivrisinek, endüstriyel tarım ve kirlilik sonucunda balık ölümleri, geçmişten günümüze akan kültürel miras, Ragıppaşa Dalyanı, rant ve şehircilik baskısı, yaşam gibi kelimelerle ifade edilen konular yer aldı.

Velibeyoğlu cevaplara dair aldığı notlarla ilgili değerlendirmede, Gediz Deltası'yla ilgili daha sakıncacı, korumacı bir noktada bulunduğumuzu, elimizdekileri çalışır durumda tutmamız gerektiğini, kirliliğin çok fazla, hayallerin ise çok az dile getirildiğini, Delta'nın kente açıldığı anda "Zarar verir miyiz, vermez miyiz?" gibi ne bulmayı umduğumuza dair soruların ortaya çıktığını, Körfez'in etrafının İzmir'in nüfusunun 2.9 milyonunu taşıyan en yoğun yer olduğunu söyleyerek bu sürecin içinde nasıl yer alabilecekleri ve neler yapılabileceği sorusunu katılımcılara yöneltti.

Katılımcılardan gelen cevap ve öneriler ışığında tek günlük çalıştay sonrasında elde edilen sonuçlar aşağıda maddeler halinde yer almaktadır:

1. Alanın, Gediz Nehri'nin doğduğu Murat Dağı'ndan başlayarak havza ölçeğinde araştırılması ve merkezi yönetim birimleri, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları iş birliği ile havza temelli örgütlenmenin sağlanması,
2. Gediz Nehri'ndeki kirlilik kaynaklarının ortaya konulması; kirliliğin azaltılmasına ve nehrin temizlenmesine yönelik önlemler alınması,
3. Yerelde ilgili belediyeler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve araştırmacıların Gediz Deltası konusunda çalışması; ilgili belediyelerin Gediz Deltası konusunda bir birlik kurması,
4. Özellikle UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne adaylığı ile birlikte Gediz Deltası envanterinin güncel tutulması; bilimsel imece ve yaşayan veri tabanının oluşturulması, arazi kullanım planlarının yapılması ve arazi yapısındaki değişimlerin takibi,
5. Gediz Deltası'nın UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınma aşamasında ihtiyaç duyulacak yönetim planı, koruma amaçlı imar planı vb. hazırlıkların tamamlanması,
6. Gediz Deltası'nın sağladığı farklı işlevlerin ön plana çıkarılması ve alanın tanıtımının sağlanması; bunu yaparken koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi ve deltanın doğal habitatının zarar görmeyeceği şekilde tanıtılması, bilimsel ve kültürel rotalar oluşturulması ve faaliyetlerin belirlenmesi,
7. Gediz Deltası'nın uluslararası ve ulusal koruma statülerinin gözetilerek mevzuatın uygulanmasının sağlanması ve yapılaşma baskısının önüne geçilmesi,
8. Gediz Deltası'nın yerel sakinleri ve paydaşları ile birlikte korunması ve avcılığı önleyecek koruma sisteminin yerel sahiplenme ile sağlanması.